

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Irsk ulvehund

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 1. Juli 2019

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	4
Generelt.....	5
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	5
Overordnet mål for rasen.....	6
Rasens populasjon.....	7
Populasjonsstørrelse	7
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	8
Effektiv populasjonsstørrelse.....	9
Innavlsgrad	11
Bruk av avlsdyr	13
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	15
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	16
Prioritering og strategi for å nå målene.....	16
Helse	17
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	17
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	17
Lungebetennelse og andre respiratoriske lidelser	17
Benkreft/Osteosarkom	18
Hjertefeil.....	19
Magedreining	22
Skjelettlidelser	23
Portosystemisk shunt.....	23
Forekomst av reproduksjonsproblemer	25
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	25
Prioritering og strategi for å nå målene.....	25
Mentalitet og bruksegenskaper	26
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	26
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	26
Prioritering og strategi for å nå målene.....	26
Atferd.....	27
Atferdsproblemer	27
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	27

RAS for Irsk ulvehund

Prioritering og strategi for å nå målene.....	27
Eksteriør	28
Eksteriørbedømmelser	28
Overdrevne eksteriørtrekk	28
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	28
Prioritering og strategi for å nå målene.....	28
Oppsummering.....	29
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	29
Plan for videre arbeid i klubben	29

Innledning

Denne Rasespesifikke avlsstrategien for Irsk ulvehund er laget av helsekomiteen i Irsk Ulvehundklubb Norge på oppdrag fra klubbens styre. Grunnarbeidet er utført høsten 2013 og våren 2014 med datagrunnlag for en tiårsperiode. Datakilder er angitt for hvert enkelt delområde. Der er det også forklart utregningmetoder. Avlsstrategien anbefales å være et levende dokument med årlig evaluering og større revisjoner hvert femte år.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Den irske ulvehundens hjemland er, som i dens navn Irland. Der den helt opptil slutten av 1700 tallet ble brukt til å jakte ulv og annet storvilt som for eksempel hjort. De ble også brukt til å jakte ulv i store deler av Europa der populasjonen var stor før områdene ble ryddet for skog.

Rasen stammer trolig fra keltiske, greyhoundlike hunder. Som sine kontinentale slektninger på fastlandet var de irske kelterne interessert i å avle store jakthunder

Disse store irske jakthundene kunne ha glatt eller stri pels, men over tid dominerte de strihårede, trolig pga det irske klimaet. Den første skriftlige omtalen av disse jakthundene var fra en romersk konsul år 391e.kr., men de var allerede etablert i Irland i det første århundre e.kr., da Setanta byttet navn til CuChulainn (Culanns jakthund).

I skriften omtales Uisneach (i det første århundre) som tok med seg 150 hunder da de flyktet til Skottland. Irske jakthunder dannet uten tvil grunnlaget for den skotske hjortehunden. Par med irske ulvehunder var høyt skattede gaver til de europeiske, skandinaviske og andre kongehus fra middelalderen og fram til slutten av 1600 tallet.. De ble sendt til Romerriket, England, Spania, Frankrike, Sverige, Danmark, Persia, India og Polen. På 1400-tallet var hvert fylke i Irland pålagt å holde 24 ulvehunder for å beskytte bøndernes dyr mot ulveangrep. Cromwell's forbud (i 1652) mot å eksportere ulvehunder bidrog til å bevare rasen en stund, men etter hvert som ulven gradvis ble utryddet og en kontinuerlig etterspørsel fra utlandet ble antallet redusert, til de på 1700-tallet nesten var på grensen til utryddelse.

Interessen for rasen gjenoppsto sammen med veksten av irsk nasjonalisme/patrioisme mot slutten av 1800-tallet.. Den irske ulvehunden ble et levende symbol på irsk kultur og den keltiske fortiden. På dette tidspunkt begynte en entusiast, kaptein G.A.Graham, å samle sammen noen av de få gjenlevende jakthundene av ulvehundtype som fremdeles kunne finnes i Irland, og ved bruke skotsk hjortehundblod og av og til en utkryssning med borzoi og grand danois fikk han tilslutt fram en hundetype som var stabil og av samme type i generasjoner. Resultatet ble til slutt akseptert som legitim gjenoppliving av rasen. Den irske kennelklubben satt opp en klasse for irsk ulvehund på sin utstilling i april 1879, og en klubb ble dannet i 1885. Den irske ulvehunden nyter atter en gang noe av den berømmelsen som rasen hadde i middelalderen.

Den første irske ulvehunden kom til Norge på rundt år 1000. Dette var en gave fra Irland til Gunnar Jarl. Etter dette er det ikke noe viten om innførsel før ca 1923 da Jørgen W. Capelen importerte to stykker fra kennel Ifolde, London. Dette var Heks og Varg of Ifolde.

Cand. Philos Ragnvald Henrichsen importerte to kullsøsken noen år senere. Dette var Krikhope og Annelshope fra Skottland. Oppdretter på disse var Miss C. Alice Muir-Dunlop. Hun var kennelhjelp for den kjente kennelen Felixstown (Everett).

Etter dette finner vi at det er oppdrettet ulvehunder på Bårdshaug Herregård. Det var Ministerfru Thams. Hun skal ha hatt to kull, der valpene i hovedsak ble solgt til utlandet. Da hundene var kostbare å holde ble de etter hvert avlivet under andre verdenskrig.

Fra 60-årene har det vært drevet oppdrett av Irsk ulvehund i Norge. Rasen har blitt stadig mer populær og det er i dag flere individer enn noen gang tidligere.

I dag er det i overkant av 15 mer eller mindre aktive oppdrettere av rasen i Norge. Det importeres en del hunder fra utlandet. Det eksporteres også hunder fra Norge.

Overordnet mål for rasen

Det overordnede målet for rasen er å ha sunne, langlevende, rasetypiske dyr med godt gemytt.

Rasens populasjon

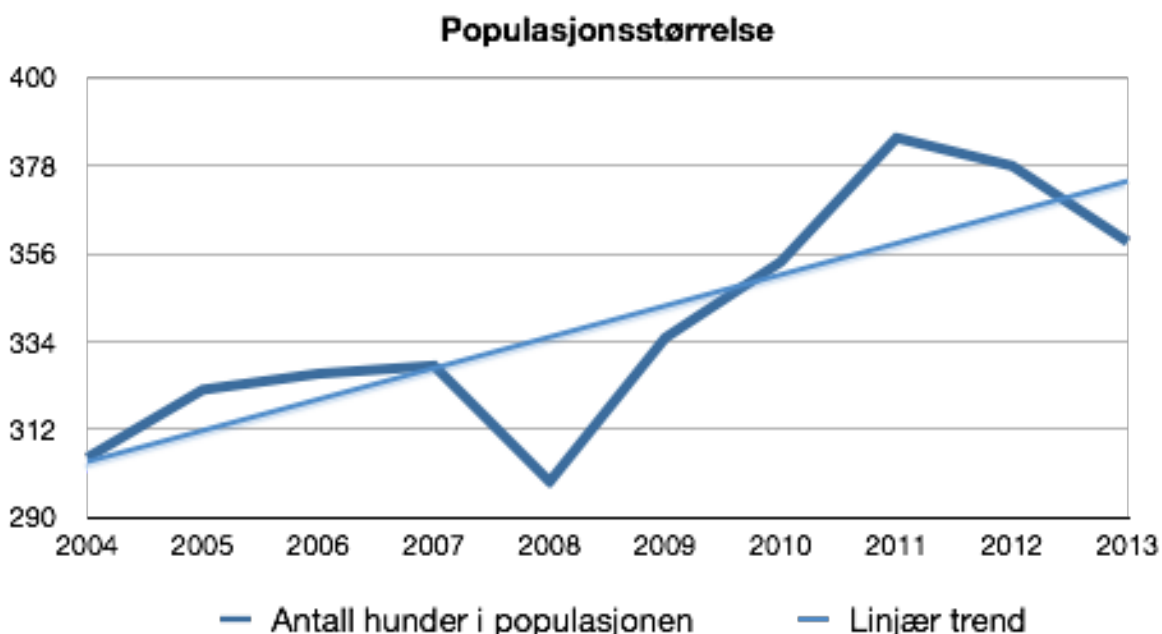
Populasjonsstørrelse

Datagrunnlaget for rasens populasjon er hentet fra Dogweb, men beregnet i egenutviklede dataprogrammer. Vi vet at ikke alle hunder som har norske eiere er registrert i Dogweb, og vi vet at det en del tilfeller kan være forsinkelser i registrering av valpekull. Dataene er såvidt vi kan bedømme oppdatert i forhold til Dogweb pr. 31. desember 2013. I datagrunnlaget har vi brukt eiers adresseinformasjon som grunnlag for om hund er norskeid, og oppdretters nåværende adresseinformasjon som grunnlag for om en hund er norskoppdrettet.

Rasens populasjon kan være vanskelig å beregne ut fra at vi ikke vet eksakt levealder på dyrene og at det prosentvis kan være store variasjoner i fødte valper fra år til år.

Gjennomsnittlig alder beregnes vanligvis til rundt 6,7¹ år for rasen, men forskjellige studier gir svært forskjellige resultater. Bernardi (1986) har data på en gjennomsnittlig levealder på 6,47 år², Prokopenko (1998) opererer med 7,65 år som gjennomsnittlig levealder, mens Murphy (1991) oppgir en gjennomsnittlig levealder på 8,75 år.³ The Kennel Club opererer med 7 år som gjennomsnittlig levealder. I populasjonsberegninger har vi tatt utgangspunkt i en gjennomsnittlig levealder på 7 år.

Gitt en gjennomsnittlig levealder på 7 år og at alle hunder registreres hos NKK, har rasen pr. 31. desember 2013 en populasjon i Norge på 359 individer. Populasjonen har økt over de siste ti årene og nådde en foreløpig topp i 2011. Tiårsperioden viser en økende interesse for rasen og en trend med økende antall individer i Norge.

¹ <http://www.wolfhoundweb.com/breedinfo/health/longevity/bernardi.html> og "Summary results of the Purebred Dog Health Survey for Irish Wolfhound" - The Kennel Club

² <http://www.wolfhoundweb.com/breedinfo/health/longevity/bernardi.html>

³ Data om levealder hentet fra

http://www.vetsuisse.unibe.ch/unibe/vetmed/housing/content/e9361/e9372/e90449/e90455/files90472/Diss_Urfer_2007_ger.pdf

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Antall kull for Irsk ulvehund født hos norske oppdrettere varierer mye fra år til år. I perioden fra 2004 til og med september 2013, er det registrert totalt 77 valpekull i Norge. 2006 og 2013 var lavår når det gjaldt antall kull (5), mens det i både 2005 og 2009 var ti valpekull i Norge.

De 77 kullene har tilsammen gitt 462 valper, noe som gir en gjennomsnittlig kullstørrelse på 6 valper. Imidlertid er det stor variasjon i kullstørrelse (1-12 valper), noe som gjør at en gjennomsnittlig kullstørrelse ikke nødvendigvis sier noe om utviklingen i "normalkullet". Tvert imot vil ett stort kull eller ett lite kull gjøre store endringer på gjennomsnittsverdiene.

For å beregne dette er det nyttigere å se på median-verdien⁴, som beregner et "normalkull". Medianverdien over tiårsperioden er også seks valper.

Det er variasjoner i kullstørrelse og medianutvikling. Med så få kull som er registrert, er det likevel sannsynlig at variasjonene er tilfeldige. En trendanalyse viser likevel en svak økning i antall valper pr. kull, mens medianverdien er stabil.

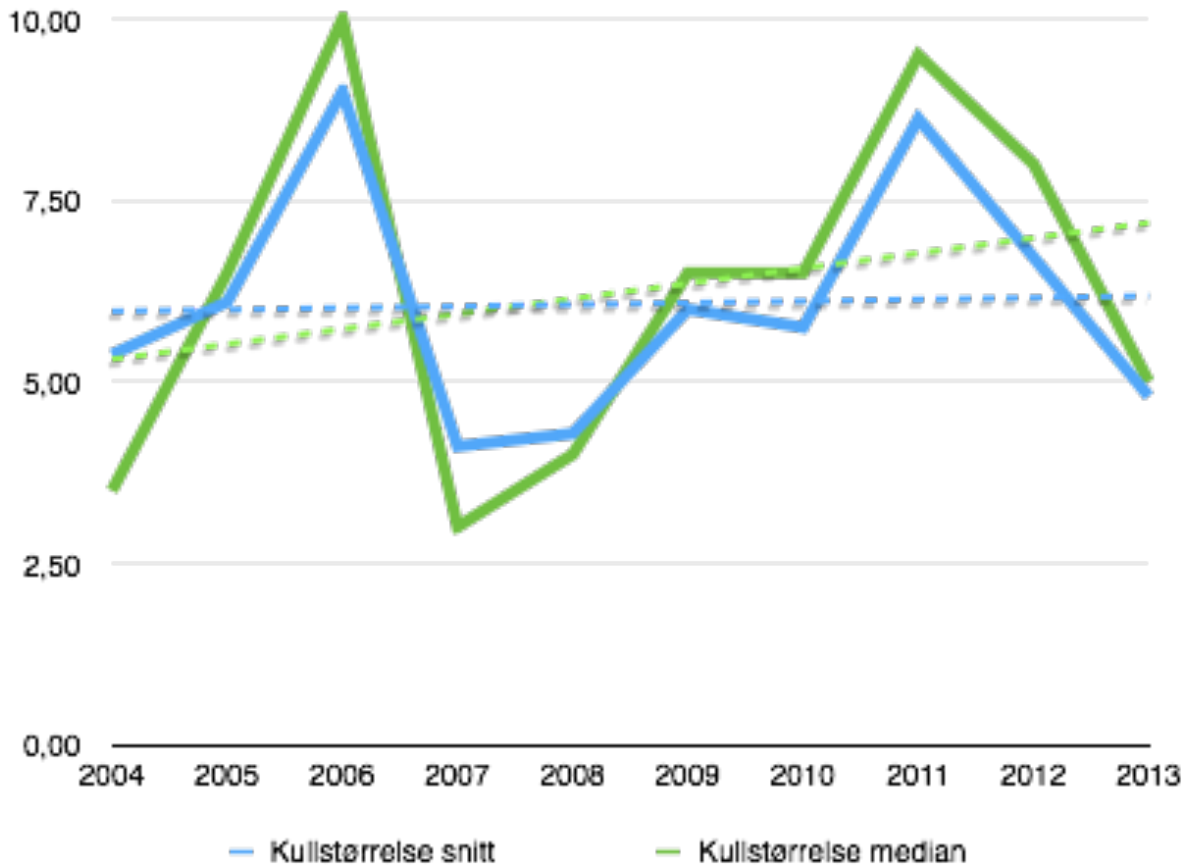
Av de 462 valpene som er født i perioden er 201 hanner, mens 261 er tisper.

Tabellen under viser utviklingen i tiårsperioden:

Fødselsår	Antall kull	Antall valper	Kullstr snitt	Kull median	Hanner	Tisper	Største kull
2004	8	43	5,38	3,5	19	24	12
2005	10	61	6,10	6,5	31	30	9
2006	5	45	9,00	10	16	29	12
2007	9	37	4,11	3	15	22	9
2008	7	30	4,29	4	13	17	7
2009	10	60	6,00	6,5	19	41	11
2010	7	46	6,57	6,5	19	27	12
2011	8	69	8,63	9,5	34	35	12
2012	7	47	6,71	8	19	28	11
2013	5	24	4,80	5	16	8	8
Total/snitt	76	462	6,08	6	201	261	10,3

⁴ Median-verdien brukes om den midterste plassen i en rekke av økende eller minskende verdier. I kullstatistikk brukes dette for å korrigere avvik på grunn av svært små eller svært store kull.

Grafen viser trendene i utviklingen av kullstørrelse i denne utviklingen (Stiplede linjer er trendlinjer):

Effektiv populasjonsstørrelse

Effektiv populasjonsstørrelse er i utgangspunktet et mål for hvor mange ubeslektede individer som brukes i avlen. I dette kapitlet finner vi ut hvor mange individer som er brukt, uten å regne på om de er i slekt med hverandre. En ideell populasjon er en populasjon med like mange ynglende hanner og hunner, og alle individene i populasjonen kan pare seg og få avkom med et tilfeldig medlem av populasjonen.⁵ Lav effektiv populasjonsstørrelse betyr ofte reduksjon av fden genetiske variasjonen i rasen.

Effektiv populasjonsstørrelse er dessverre vanskelig å beregne presist ut fra datagrunnlaget NKK gir oss tilgang til. Vi vet at rasen er ung og har en relativt grunn genbank, spesielt på grunn av at rasen har blitt kraftig redusert ved hele tre anledninger de siste 150 årene. Samlet gjør dette at vi ikke må veldig mange generasjoner tilbake før alle dyr er i slekt med hverandre. Ved å studere stamtavler ser vi også at noen relativt få individer går igjen hos svært mange kull. Vi er likevel i liten grad utsatt for matadoravl, og ser at langt de fleste avlsdyr har få kull.

⁵ http://snl.no/effektiv_populasjonsstørrelse

RAS for Irsk ulvehund

Innavlsdataene i Dogweb er også mangelfulle, noe som gjør det vanskelig å beregne den effektive populasjonsstørrelsen korrekt.

Vi kan beregne hvor mange dyr som brukes i hver generasjon og hvor stor den effektive populasjonen er innenfor dette. Medianalder for mor ved kullfødsel er 3,5 år, mens far har en medianalder på 4,1 år. Ut fra disse verdiene beregner vi en generasjon oppover til 4 år. Det blir da interessant å se på populasjonsstørrelsen innenfor hver enkelt generasjon.

Utvikling av effektiv populasjonsstørrelse Irsk Ulvehund Norge

Periode	Hanner brukt	Tisper brukt	Antall kull	Populasjonsstr (N _e)	Popstr/kull
2001-2004	20	26	29	45	1,56
2005-2008	23	26	31	49	1,57
2009-2012	25	25	31	50	1,61

Utvikling av effektiv populasjonsstørrelse Irsk Ulvehund Sverige

Periode	Hanner brukt	Tisper brukt	Antall kull	Populasjonsstr (N _e)	Popstr/kull
2001-2004	57	57	84	114	1,36
2005-2008	54	55	84	109	1,30
2009-2012	65	66	90	131	1,46

Utvikling av effektiv populasjonsstørrelse Irsk Ulvehund i Norge og Sverige samlet

Periode	Hanner brukt	Tisper brukt	Antall kull	Populasjonsstr (N _e)	Popstr/kull
2001-2004	65	66	113	131	1,16
2005-2008	70	71	115	141	1,23
2009-2012	82	83	121	165	1,36

Populasjonsstørrelse (N_e) beregnet med formelen

$N_e = (4 \cdot N_m \cdot N_f) / (N_m + N_f)$ hvor N_m er antall hanner brukt i avl og N_f er antall tisper brukt i avl.

I og med den utstrakte bruken av utenlandsk avlsmateriale i rasen, kombinert med en betydelig import fra andre land (63 av de 359 hundene i antatt populasjon er importert, altså 17,5% av alle norskeide hunder), er ikke den lave, effektive populasjonsstørrelsen i Norge bekymringsfull i seg selv, men snarere en konsekvens av kullstørrelser, antall oppdrettere, og interesse for rasen. Vi anser at den samlede populasjonsstørrelsen for Norge og Sverige samlet er tilfredsstillende.

Innavlsgrad

Vi har beregnet innavlsgrad ut fra NKKs data i Dogweb⁶ med en beregning basert på seks generasjoner (inkludert valpen). Denne basen beregner ikke korrekt innavlsgrad når utenlandske hunder er i stamtavlen. Derfor har vi i tillegg beregnet innavlsgrad ut fra Martha Ryans database IWPedigrees⁷, der innavlsgrad beregnes over 10 generasjoner + hunden selv, altså 11 generasjoner. Vi har også valgt å beregne innavlsgrad pr kull fremfor på individnivå. For 2013 har vi kun 11 generasjoners data for ett av de fem kullene.

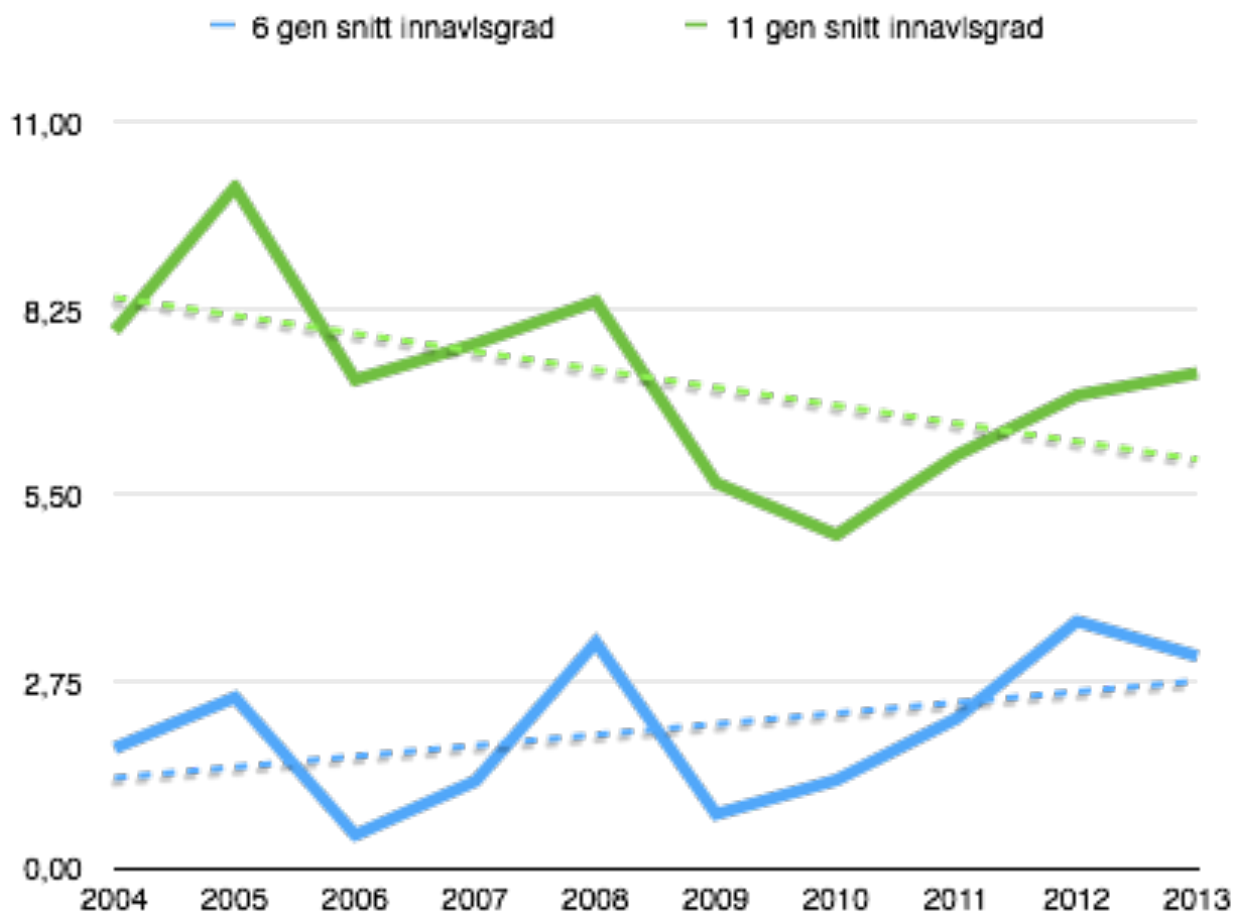
År	Antall kull	Antall valper	6 gen max Innavlsgrad	6 gen antall kull med IAG > 6,25%	6 gen snitt innavlsgrad	11 gen Max innavlsgrad	11 gen antall kull med IAG > 8,75	11 gen snitt innavlsgrad
2004	8	43	8,05	1	1,77	13,7	2	7,93
2005	10	61	15,91	1	2,52	23,2	6	10,04
2006	5	45	1,17	0	0,49	11,4	1	7,20
2007	9	37	4,83	0	1,29	13,3	3	7,73
2008	7	30	15,27	1	3,33	17,7	1	8,36
2009	10	60	4,69	0	0,80	8,8	0	5,68
2010	7	46	5,86	0	1,30	9,5	2	4,91
2011	8	69	13,48	1	2,21	18,5	2	6,09
2012	7	47	17,32	1	3,64	18,6	2	6,97
2013	5	24	8,99	1	3,13	7,3	0	7,30
Total/snitt	76	462	9,557	6	2,05	14,2	19	7,22

Dataene viser en nedgående trend i innavlsgrad over de siste årene når vi ser på tigenesjonersperspektivet men en svak økning over seks generasjoner. Det er sannsynlig at denne økningen skyldes bedre datagrunnlag i Dogweb. Det har også vært en markant nedgang i kull med middels til høy innavlsgrad.

⁶ NKK Dogweb

⁷ <http://www.iwpedigrees.com/>

RAS for Irsk ulvehund

Rasen er under NKKs anbefalinger⁸ om gjennomsnittlig innavlsgrad under 2,5% målt over seks generasjoner. Dette skyldes dessverre hovedsaklig at stamtavler og innavlsdata er ufullstendige i Dogweb. Bruker vi elleve generasjoners innavlsdata som utgangspunkt, og trekker fra 0,5 prosentpoeng pr. Generasjon, havner vi på et snitt på 4,7%. Dataene viser oss at det er relativt få kull som trekker opp innavlsgraden i rasen. Stiplede linjer viser trenden for rasen.

⁸ Kristin Aukrust på Ulvehundseminaret 2014

Bruk av avlsdyr

På de 76 kullene som er født i Norge, er det tilsammen brukt 45 hanner og 53 tisper som avlsdyr. I Norge og Sverige samlet er det født 327 kull. Her er det brukt tilsammen 189 hanner og 253 tisper. Antall kull pr individ fordeler seg slik:

Antall kull	Antall individer som er foreldre til antallet kull i Norge		Antall individer som er foreldre til antallet kull i Norge og Sverige samlet	
	Hanner	Tisper	Hanner	Tisper
1	30	41	125	191
2	10	8	29	50
3	2	4	15	12
4	2		13	
5	1		2	
6			2	
7			1	
8			1	
9				
10			1	

Med stor variasjon i kullstørrelse og antall kull, er det vanskelig for oppdrettere å forholde seg til målet om at en hund ikke skal ha flere avkom enn 5% av antall registrerte hunder i en femårsperiode hvis vi ser Norge isolert. Gjennomsnittlig registreres det 53 hunder hvert år i Norge⁹. 5% av registrert populasjon vil indikere at en enkelt hund ikke kan ha mer enn 13 avkom. Vi mener ut fra dette at rasen må ses på som en tallmessig liten rase, og at vi også må se på populasjonen i Sverige som en del av grunnlaget for beregning av dette. Samarbeidet med Sverige er tett på oppdrettersiden og Sverige er opprinnelsesland for omtrent hver fjerde avlshund brukt i Norge. I Sverige er populasjonen omlag tre ganger så stor som i Norge.

Vi regner dermed et populasjonsgrunnlag på 900 individer i en femårsperiode, og en matadoravlsgrense på 45 avkom. Ingen av hundene i Norge når denne grensen. To hannhunder i Sverige passerer denne grensen.

Genetisk variasjon er også knyttet til bruk av avkom etter populære avlsdyr. I vår rase er enkelte individer gjenfinnbare i svært mange stamtavler sett over et seks--generasjoners perspektiv. Målt på dagens populasjon er det 26 hunder som forefinnes i over 300 stamtavler i Norge og Sverige til sammen målt over seks generasjoner¹⁰. Det er grunn til å anta at noen av de mest populære avlsdyrene vil finnes i nær 100% av alle nålevende dyrs stamtavler dersom vi utvider oversikten til ti generasjoner. Rasen er sterkt utsatt for genetiske

⁹ NKKs statistikk perioden 1980-2012 - http://web2.nkk.no/wp-content/uploads/2012/06/2012_Registrering-for-alle-raser-alle-ar-siden-1980-EXCEL-radata-WEB.xls

¹⁰ Kilde: Klubbens egen rasedatabase

RAS for Irsk ulvehund

flaskehalsar og dominans av enkelte avlsdyr med tilhørende svekkelse av det genetiske mangfoldet. De 26 hundene som finnes i over 300 av de norske og svenske stamtavlene listes under:

Hundenavn	Antall i norske og svenske stamtavler	Antall i norske stamtavler	Kjønn	Opprinnelsesland	Fødselsår	Antall kull	Antall avkom	Avkom brukt i avl
Nasch From The Good Heath	784	160	H	Belgia	1989	16	109	20
Miss-Marple From The Good Heath	652	133	T	Belgia	1988	2	17	7
Wolfsbane Pre-Eminence Black Magic	622	198	H	Norge	1996	5	29	11
Quincy Of Kilmara	570	166	H	Belgia	1992	41	206	69
Sixpence Of Kilmara	518	162	H	Belgia	1994	2	19	5
Pre-Eminence's Gentle On My Mind	477	127	H	Sverige	1990	7	36	7
Stoneybrook Atreyu	473	54	H	USA	1991	14	52	18
Wolfhouse Metaphor	470	148	H	Danmark	1999	5	37	15
Violet Dickson O' Marksby	448	127	T	Norge	1991	2	13	3
Seplecur Bryn	427	51	H	UK	1996	8	45	10
Solstrand Qvist	408	78	H	UK	1987	15	71	17
Xecel Fionnmae	401	52	H	Nederland	1996	33	203	46
Stoneybrook Konjur	400	53	H	USA	1994	21	107	28
Tenderfoot Of Kilmara	391	165	H	Belgia	1995	9	50	13
Bokra Solstice	384	79	H	UK	1995	10	44	12
Shadow Of Kilmara	379	57	H	Belgia	1994	25	169	43
Westmount Zaxen Borka	364	72	H	Sverige	1998	11	61	18
Blossom of Nutstown	347	107	T	Irland	1992	4	15	9
Westmount Hermione II	345	55	T	Sverige	1992	2	5	3
Fingal of Nutstown	340	125	H	Irland	1994	22	62	41
Furlongs Quinn	333	45	H	Sverige	1990	11	64	13
Wolfhouse Melody Maker	326	92	H	Danmark	1999	15	91	29

RAS for Irsk ulvehund

Cùroí Jazz	315	65	H	Nederland	1994	19	140	23
Donaghmore Daisy Of Seplecur	312	22	T	UK	1994	2	8	2
Simon Nicholas Of Seplecur	312	22	H	UK	1995	4	18	2
Eithne Of Nutstown	304	66	T	Irland	1998	2	7	5

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Av de 101 avlsdyrene som er brukt i Norge, er 54 norskoppdrettede. Det foretas altså en betydelig import av avlsdyr til landet, i tillegg til at det i relativt stor grad benyttes utenlandskeid avlsmateriale. Tabellen under viser bruken av avlsmateriale i Norge ut fra hundenes opprinnelsesland:

Land	Fedre		Mødre	
	Antall	Antall kull	Antall	Antall kull
Norge	18	31	36	51
Belgia	5	8		
Danmark	4	5	2	4
England	3	4	1	1
Frankrike	1	1		
Irland	1	2	2	3
Nederland	1	2	1	1
Russland	1	2		
Sverige	11	15	9	14
Tyskland	2	5	1	1
USA	1	1	1	1

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

1. Størst mulig genetisk variasjon innenfor hovedmålene for rasen
2. Utvide den effektive populasjonsstørrelsen i Norge til minst 60 innen 2019 ved at det brukes flere individer i avlen
3. Unngå kull med innavlsgrad (NKK) over anbefalt grense på 6,25% over seks generasjoner
4. Ha en gjennomsnittlig innavlsgrad målt over seks generasjoner under 2,5%

Prioritering og strategi for å nå målene

Det overordnede målet innenfor dette området er størst mulig genetisk variasjon innenfor hovedmålene for rasen. Klubben har ikke, og ønsker ikke å ha et avlsråd. Vi ønsker derimot å gi stor grad av ansvar til våre oppdrettere og bidra til at disse kan drive et sunnest mulig avlsarbeid. Informasjonsarbeid er derfor nøkkelen til å lykkes. Følgende tiltak anbefales:

- Kommunisere grense for matadoravl i rasen
- Informere om og arbeide med oppdretterne for å redusere innavlsgrad
- Øke bevissthet om betydningen av genetisk variasjon og informasjon om hunder som er i svært mange stamtavler.
- Fagartikler om rasens populasjon i "Ulvehunden"
- Åpne oppdretterkonferanser annethvert år
- Løpende overvåkning og innsamling av avlsdata

Helse

Dataene i dette kapitlet er hentet fra Agria Sveriges datagrunnlag med supplerings av data fra Dogweb, data fra Gjensidige Forsikring Norge og klubbens egne helseundersøkelser. Referanser er angitt der det oppgis datagrunnlag.

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Rasen er preget av en relativt lav levealder. Internasjonalt oppgis en gjennomsnittlig levealder på 6,7 år (Irish Wolfhound Foundation), mens Agria oppgir en median levealder på 4,7 år for hanner og 6 år for tisper i perioden 2006-2011. I all hovedsak er Irske Ulvehunder relativt friske frem til de pådrar seg livstruende sykdommer, ofte relativt tidlig i livet. På grunn av dyrenes størrelse og alvorlighetsgraden i en del av disse lidelsene, er utfallet ofte dødelig.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Agria har utviklet omfattende statistikk for perioden fra 1995-2011 basert på svenske data. Datagrunnlaget viser at følgende dødsårsaker er vanligst i rasen:

- Lungebetennelse og andre respiratoriske lidelser
- Benkreft
- Hjertefeil/Cardiomyopati
- Magedreining
- Skjelettlidelser

I Gjensidiges data for skader hos Irsk ulvehund er også nyreproblemer oppgitt som en betydelig faktor. Disse lidelsene går også igjen i oversiktene over veterinærbehandling fra Agria.

I tillegg forekommer portosystemisk shunt i rasen.

I Dogweb registreres HD, AA og øyelysing av hunder. Registreringstallene viser at få hunder røntges for HD og/eller AA, og enda færre øyelyses. Antallet hunder som røntges er på vei oppover, og i 2013 ble 35 hunder HD-røntget, mens 31 ble røntget for AA.

Lungebetennelse og andre respiratoriske lidelser

Mens vi i klubbens egen helseundersøkelse for ti år siden knapt registrerte tilfeller av lungebetennelse, har problemet økt kraftig de siste ti årene. Gjensidige angir lungeproblemer som den viktigste enkeltårsaken til behandling (15,1%). Agria oppgir lungebetennelse som en av de viktigste dødsårsaker for rasen.

Det har tidligere ikke vært gjort mye forskning på lungebetennelse hos irsk ulvehund. Vi vet at ulvehunder er spesielt utsatt for lungebetennelse dersom de pådrar seg infeksjoner i respirasjonssystemene. Vi vet også at lungebetennelse er en akutt, livstruende tilstand hos Irsk ulvehund.

Vi vet lite om årsaken til utbredelsen av disse problemene, men vet at kennelhoste svært ofte forekommer i forkant av lungebetennelse. Vi vet ikke hvorfor forekomstene går i bølger. Når enkelte dyr eller linjer får lungebetennelse gjentatte ganger, kan det ha sammenheng med PCD (Primary Ciliary Dyskinesia)¹¹, en arvelig genetisk defekt som gjør at flimmerhårene ikke transporterer vekk forurensning men transporterer det ned i lungene isteden. PCD er påvist hos Irsk ulvehund¹².

Benkreft/Osteosarkom

Benkreft, eller Osteosarkom er en aggressiv kreftform som angriper hundens skjelett, typisk i enden av de lange rørknoklene. Sykdommen har rask utvikling og svært høy grad av spredning til indre organer. Mortalitetsraten er høy¹³. Osteosarkom ser ut til å primært ramme middelaldrende hunder, med gjennomsnittlig dødstidspunkt rundt 6,5 år.¹⁴

I undersøkelsen «Forekomst av beinsvulster hos ulike hunderaser i Norge i perioden 1989-1998»¹⁵, offentliggjort i HUNDESPORT 10/2002, ble det konkludert med at Irsk ulvehund hadde den største risikoen for å få benkreft av alle undersøkte hunderaser, og dobbelt så høy risiko som neste rase. Kreft er identifisert som den vanligste dødsårsaken for Irsk ulvehund av flere undersøkelser. Det ble også satt i gang en undersøkelse i 2009 om benkreft hos 4 forskjellige hunderaser i Norge, og det foregår mye forskning på området både i USA og i Sverige der man søker å finne genomet som forårsaker benkreft. En undersøkelse fra 2013¹⁶ mener å ha funnet 4 regioner i ulvehundenes genom som påvirker utvikling av osteosarkom. Denne rapporten indikerer at dette nedarves komplekst polygenetisk.

IUKN har oppfordret til å gi blodprøver til og bidra i aktuelle prosjekter og sørget for å samle slike blodprøver, spesielt til prosjektet som pågår hos Sverige Lantbruksuniversitet. Prosjektene må ses i minst et 10-års-perspektiv, og ingen nye konklusjoner er foreløpig framkommet som kan bidra til å senke forekomstene. Det antas at benkreft er genetisk betinget men kan fremkalles gjennom miljø.

Det er sjelden at Irsk ulvehund blir behandlet for beinkreft i dag. Det forekommer kjemoterapi og amputasjoner, men i liten grad, og det er dissens om dette er etisk forsvarlig.

Forekomsten av benkreft er høy, men tilsynelatende ganske stabil. Ifølge en tsjekkisk undersøkelse publisert av MVDr Zuzana Málková, får 24,4% av Irske ulvehunder kreft, og av dette gjelder ca 60% osteosarkom.¹⁷

Klubben anbefaler at man i avlsarbeidet unngår å doble linjer der osteosarkom er kjent.

¹¹ Dr. Angela Bodey BSc BVSc PhD MRCVS på helseseminaret til IW Health Group i Coventry 23. November 2013

¹² <http://www.irishwolfhounds.org/rhinitis.htm>

¹³ <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10555-009-9186-7>

¹⁴ <http://www.wolfhoundweb.com/breedinfo/health/longevity/bernardi.html>

¹⁵ <http://web2.nkk.no/wp-content/uploads/2012/01/Publ-Beinkreft-Hundesport.pdf>

¹⁶ <http://genomebiology.com/2013/14/12/R132>

¹⁷ <http://www.irskylvkodav.cz/o-irskem-vlkodavovi/352-irish-wolfhound-age-and-cause-of-death>

Hjertefeil

Irsk ulvehund er generelt svært utsatt for hjertelidelser. For Irsk ulvehund viser data fra Agria at hjertesvikt er den vanligste dødsårsaken i rasen. I Storbritania har den irske ulvehundklubben drevet screeningarbeid i 27 år¹⁸. Screeningene foregår ved hjelp av tre forskjellige metoder:

- Lytting med stetoskop
- EKG
- Ekkokardiografisk ultralyd

Screeningprogrammet har dekket 1899 hunder med tilsammen 3407 undersøkelser og anses som det mest omfattende screeningprogrammet når det gjelder hjerte i rasen.

Screeningprogrammet avdekker at irsk ulvehund er sårbare for et vidt spekter av hjertelidelser med stor spredning i alder. Hjerteproblemene kan grovinndeles slik:

- EKG-abnormaliteter som ikke gir avvik målbare med ultralyd
- Forstørret hjerte/reduert venstre ventrikkelfunksjonalitet på ultralyd med små eller ingen EKG-abnormaliteter (DCM)
- Klaffabnormaliteter på AV-klaff/aortaklaff
- Kardiomyopati i høyre ventrikkelkammer

Screeningprogrammet avdekker en rekke hjertefeil gjennom EKG-undersøkelsene. De vanligste EKG-avdekkede sykdommene er følgende (berørte dyr i %)

- Atrieflimmer (15%)
- ventrikkeltakykardi (**6%**)
- supraventrikulær ekstrasystole (7%)
- Atrioventrikulært blokk (4%)
- Fremre venstre faskikulær blokk (7,5%)

I screeningundersøkelsene har omlag 40% av de undersøkte hundene EKG-abnormalitet.

De ansvarlige for det britiske screeningprogrammet hevder at alle hunder de har sett med alvorlig hjertesvikt har hatt atrieflimmer på dette tidspunktet.¹⁹

Klubbens etiske retningslinjer sier at hund med arvelig hjertefeil ikke skal brukes i avl. Det bør ikke foretas paring mellom to hunder som har gitt samme type hjertefei (frarådes på det sterkeste)

Dilatert Kardiomyopati/DCM

Hjertesykdommer hos hund

Hjerte- og karsykdommer er den tredje vanligste dødsårsaken hos hund. Ervervet hjertemuskelvakhet, også kalt DCM, er den nest hyppigste hjertesykdommen hos hund og

¹⁸ Kilde for screeningdata: Dr. Serena Brownlies presentasjon på Ulvehundseminaret 2014

¹⁹ Dr. Serena Brownlie på Ulvehundseminaret 2014

rammer først og fremst store raser. DCM antas å ramme 1/3 av alle Irske ulvehunder²⁰ og anses som den aller vanligste hjertelidelsen i rasen.

Hjertesykdommer opptrer enten som følge av annen sykdom, eller som en primær sykdom. For de primære hjertesykdommene er årsaken oftest ukjent, de kan være medfødt eller ervervet og i de aller fleste tilfeller antas de å være arvelig betinget. De primære hjertesykdommene kan deles inn i hjertemuskelvakhet, hjertemuskel fortykkelse og hjertemuskelstivhet.

DCM

Den nest hyppigste hjertesykdommen hos hunder er altså DCM. Hos hunder med DCM utvikles svekkelse av hjertemuskelen, som så fører til at hjertet vokser i et mislykket forsøk på å kompensere for den svekkete muskeltkraften. Et forstørret hjerte klarer imidlertid ikke like effektivt å pumpe blod ut i alle deler av kroppen. Dette fører til at blod akkumulerer i venene som leder til hjertet, og væske presses ut i lunger (lungeødem) og i buken.

Hvilke hunder rammes?

Store hunderaser rammes hyppigere enn andre. Hundene kan utvikle sykdommen fra valpestadiet til de er gamle, men vanligst er at en hund utvikler DCM rundt 5 års alder.²¹ Tisper utvikler vanligvis DCM senere i livet enn hanner.

I et genetisk forskningsprosjekt ved Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala ligger fokus på newfoundlandshund, grand danois og irsk ulvehund, selv om også andre hunderaser får DCM.

Symptomer

En liten andel av hunder med DCM kan leve et tilsynelatende normalt liv uten å vise symptomer. Vanligvis vil hunden ha lav toleranse for lek og trening. Den vil helst ha ro, få lett pusteproblemer og symptomer som tretthet, nedsatt appetitt og hoste. Det er viktig å konsultere dyrlege om ovennevnte symptomer oppstår. Ubehandlet vil hunden utvikle forstyrrelser i hjerterytmene, og til slutt hjertesvikt.

Diagnostisering

Bestemte medisinske undersøkelser er nødvendig for å bekrefte en DCM diagnose, og utelukke andre lidelser. Elektrokardiografi (EKG) kan avdekke atrieflimmer og ventrikkeltakykardi (hjerterytmeforstyrrelse). Ultralyd av hjertet ved hjelp av ekkokardiografisk bildebehandling er nødvendig for å stille en endelig DCM diagnose. Denne undersøkelsen viser hjertets størrelse og ventrikkelens kontraksjonsevne (sammentrekningskraft).

Ved DCM vil slik ultralydundersøkelse avdekke en forstørret venstre ventrikel og atrie, og lav kontraksjonsevne.²²

Den tyske kardiologen Andrea Vollmar har utviklet normer for hva som er normal, skjult og fremskreden DCM hos Irsk ulvehund.²³

²⁰ <http://www.ufaw.org.uk/DILATEDCARDIOMYOPATHYIRISHWOLFHOUND.php>

²¹ http://hunddna.slu.se/artikelse/serie/dcm_jens.pdf

²² http://www.petmd.com/dog/conditions/cardiovascular/c_dg_cardiomyopathy_dilated

²³ "Echocardiographic measurements in the Irish wolfhound: reference values for the breed." J Am Anim Hosp Assoc 35(4): 271-7.

Behandling

Hensikten med behandlingen er å redusere belastningen hjertet arbeider mot. Ved medisinerer vil hjertet slå færre slag, og dette virker til å øke muskulaturens sammentrekningskraft. Andre medikamenter vil nedsette motstanden i hundens kretsløp, og derved underlettes blodpumpens befordring av blod. Dersom det konstateres væskeopphopning i lungene eller i buken må hunden få vanndrivende medisin for å avhjelpe dette. Det er viktig å være klar over at man her påbegynner en livslang behandling, og således retter fokus på hundens velferd og livskvalitet. Dyr som settes på hjertemedisin må ha jevnlig oppfølging hos dyrlege.

Prognose

Avgjørende for prognosen er tidlig diagnostisering og behandling. Prognosen for en hund med ervervet hjertemuskelsvakhhet som har utviklet hjertesvikt er generelt dårlig. De fleste avlives eller dør til slutt av alvorlig hjertesvikt. I dag er det imidlertid mulig å behandle hunden med medisiner som lindrer sykdomstegn. Dette er utelukkende livsforlengende behandling som ikke kurerer sykdommen.

Sykdomsrisiko

Store raser, og i særdeleshet dobermann, irsk ulvehund og grand danois rammes av lidelsen. Videre ser man en svak overvekt av sykdommen hos hannhunder i forhold til tisper, og risiko for sykdomsutvikling øker med alderen.

Rasedisposisjon

Følgende oppstilling angir diagnosehyppighet hos utvalgte raser²⁴

1. dobermann: 5,8 %
2. irsk ulvehund: 5,6 %
3. grand danois: 3,9 %
4. boxer: 3,4 %
5. sankt bernhard: 2,6 %
6. newfoundlandshund: 1,3 %

Atrieflimmer

Atrieflimmer er den vanligste av mange hjerterytmeabnormaliteter hos irsk ulvehund. Det er også den alvorligste. En hund med atrieflimmer har øvre hjertekamre som ikke trekker seg sammen og utvider seg normalt, men "flimrer". Dette skyldes ukontrollerte elektriske utladninger i hjertets forkamre. Atrieflimmer opptrer ofte anfallsvis, men blir senere gjerne permanent. Atrieflimmer forårsaker at hjertet ikke lenger kan pumpe blod like effektivt. Blod kan stagnere i atriekammeret, føre til blodpropp. Vanligvis vil hjertet prøve å kompensere gjennom økt, og ofte kaotisk, hjerterytme. Ubehandlet atrieflimmer vil ofte føre til død i løpet av 6 måneder med kongestiv hjertesvikt, pusteproblemer og oppsamling av væske i buken.

Atrieflimmer kan diagnosteres med en enkel EKG av hunden. Forhøyet hjerterytme og uregelmessig puls vil kunne være en indikator på atrieflimmer, men også mye annet.

²⁴ http://www.notteroy-dyreklinikk.no/klinikken/index.php?option=com_content&task=view&id=29&Itemid=42

Den vanligste alderen for å få diagnosert atrieflimmer er 53 måneder hos hannhunder og 66 måneder hos tisper, men atrieflimmer kan forekomme hos både svært unge og svært gamle hunder.

Atrieflimmer er mest sannsynlig en sykdom hundene er genetisk disponert for. Sannsynligvis er nedarvingen autosomal dominant. Hanhunder er mer utsatt for atrieflimmer enn tisper.

Atrieflimmer øker risikoen for dødsfall under narkose.

Magedreining

Magedreining er en MEGET ALVORLIG tilstand som oftest rammer raser med dyp brystkorg. Irsk ulvehund er en av rasene som er utsatt for dette. Hele utviklingen fra de første symptomene til hunden er død kan gå fort. På noen timer kan hunden dø om man ignorerer eller ikke forstår hva som skjer. Ved magedreining haster det å komme seg til veterinær.

Det som skjer ved magedreining er at magesekken roterer/snurrer rundt sin egen «akse», sammen med milten. Maten som befinner seg i magesekken er fanget som i en ballong i magesekken og begynner å gjære (som en deig) og gassen som dannes får magen til å utvide seg og presser på alle organer i buken og brysthulen. Dette resulterer i sirkulasjonssvikt, hunden vil gå inn i sjokk og vil tilslutt dø en smertefull død.

Årsak

Det er mange diskusjoner og meninger om hva som er hovedårsaken til magedreining. De direkte årsakene til magedreining i Irsk ulvehund antas å dels være knyttet til hundenes anatomi og dels til miljømessige årsaker. Ofte er det flere miljømessige årsaker som trer inn samlet.

- Store hunderaser
- En dyp brystkasse, der det er stor plass for magesekken.
- En svakhet i ligamentene som holder magesekken på plass.
- Måltid bare noen timer i forveien
- Store porsjoner med mat (hunder som bare får ett måltid per dag).
- Mosjon rett etter måltid.

Det er fortsatt uklart om noen hunder er mer genetisk disponert for magedreining enn andre, men forskning ved Michigan State University kan tyde på en sterk genetisk predisponering for lidelsen²⁵. En undersøkelse gjort på Irske settere indikerer en sammenheng mellom dybde/bredden for brystkassen og risikoen for magedreining. Studien viser til betydelig økt risiko der dybden er stor i forhold til bredden. Studien viser også til signifikant økt risiko for magedreining dersom en av foreldrene har hatt det, og forekomster av magedreining i en fem generasjoners stamtavle ga økt risiko for magedreining.²⁶

Irsk Ulvehundklubb Norge anbefaler å ikke bruke hunder som har hatt magedreining i avl. Det bør unngås å bruke doble linjer der lidelsen er kjent.

²⁵ <http://msutoday.msu.edu/news/2013/targeting-canine-bloat-a-major-killer-of-dogs/>

²⁶ <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9527432>

Skjelettlidelser

Skjelettlidelser er i en spesiell stilling i og med NKKs screeningprogram for Hofteleddsdysplasi (HD) og Albueledsdysplasi (AD). Screeningprogrammet gjør at vi har langt mer data på dette enn på øvrige helseproblemer i rasen.

Det er kjent at hunder kan være genetisk disponert for både HD og AD.

Klubben stiller krav om at norskeide hunder som brukes i avl skal være frirøntget for både HD og AD. I all hovedsak er oppdretterne flinke til å følge opp dette, selv om vi innimellom ser at det avles på hunder som ikke er røntget eller hunder som ikke er fri-røntget. Relativt få av avkommene røntges, og det er et problem at vi ikke vet status på utenlandskeide avlsdyr. Statistikkene fra NKK viser følgende for norskeide hunder født siste tiårsperiode:

	Testet	A	B	C	D	E
Antall hunder:	500					
HD-testet:	184	140	16	6	2	
AD-testet:	174	140	0	24	9	1

Av de 184 HD-undersøkte hundene, er 88 undersøkt før de er fylt to år. 76 av hundene ble AD-undersøkt før de var fylt to år. Ut fra våre data lar det seg ikke gjøre å se noen sammenheng mellom tidspunkt for røntging og resultat.

Det er ingen grunn til å anta at HD er noe utbredt problem for rasen. AD forekommer i varierende grad hos 34 av de 174 røntgede hundene (rundt 20%). Hvis forekomsten er like stor også hos de som ikke røntges, vil det si at vi har i underkant av 70 hunder med en AD-diagnose i dagens populasjon. Selv om dette er høye tall, er det grunn til å minne om at de alle fleste av de diagnosterte dyrene har en mild form av albueledsdysplasi.

Forekomsten av andre skjelettlidelser er også tilstede på Irsk ulvehund, slik som spondylose og OCD. Klubbens anbefalinger for bruk av hunder med skjelettlidelser er:

- Norskeide avlsdyr skal være frirøntget for AD og HD (Diagnose A eller B)
- Hunder med OCD bør ikke brukes i avl. Unngå å doble linjer der lidelsen er kjent
- Unngå å doble linjer der enostose er kjent
- Hunder med patellaluksesjon bør ikke brukes i avl

Portosystemisk shunt

Portosystemisk shunt (PSS) er en alvorlig nedarvet lidelse som oftest fører til avliving av hunden. PSS består i at blod ikke går korrekt gjennom leveren og dermed ikke blir rensert slik det burde. Shuntfeilen kan oppstå ved at blodet føres rett gjennom leveren (intraheptisk), som nesten alltid er det som skjer på irsk ulvehund, eller ved at blodet føres rundt på utsiden av leveren (ekstraheptisk). Siden de berørte blodårene oftest går rett gjennom leveren på irsk

ulvehund, er prognosene for en vellykket operasjon ikke god. Siden blodet ikke renses i leveren, samler det seg opp giftstoffer i hunden.²⁷

Portosystemisk shunt antas å ramme omtrent 2-4% av alle valper²⁸ og kan diagnostiseres fra seks ukers alder. Lidelsen er arvelig. Hvordan nedarvingen skjer er ukjent. Klubbens fortsatte krav er at alle valper shunt-testes før levering og at det ikke gjentas parringer med samme kombinasjon.

²⁷ <http://www.vet.utk.edu/clinical/sacs/shunt/faq.php>

²⁸ <http://www.ufaw.org.uk/PORTOSYSTEMICSHUNTIRISHWOLFHOUND.php> og
http://www.iwfoundation.org/articles_detail.html?item_id=26&year=2005

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Raseklubben har ingen samlet oversikt over reproduksjonsproblemer.

Det er sannsynlig at det forekommer en del befruktning ved inseminasjon – også for førstegangsmødre. Hovedårsakene til dette antas å være at vi har større anledning til import av sperm og at inseminasjon er mindre ressurskrevende enn frakt av hunder for parring. Klubben har imidlertid ikke tall på dette.

Tall fra NKK viser at rundt 11% av hundene er dødfødt. I tillegg dør rundt 5% av valpene i løpet av den første leveuken. Vi ser ingen grunn til å overdrive problemet. I rundt 2/3 av alle kull var det ingen dødfødte valper eller valper som døde i første leveuke. Enkeltstående tilfeller drar også opp snittverdiene her.

En studie av sædkvalitet i irsk ulvehund²⁹ viser lavere libido og sædkvalitet hos irsk ulvehund enn hos en referansegruppe. Myke testikler er også vanligere hos irsk ulvehund enn i en referansegruppe.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Generelt er klubben mest opptatt av de sykdommene i rasen som gjør at hundene dør altfor tidlig, samt lidelser som gjør det vanskelig for dyrene å ha gode liv. For klubbens del handler det om å arbeide for at færre hunder rammes av benkreft, hjertelidelser, lungebetennelse, magedreining og skjelettlidelser. I tillegg vil klubben fortsette full screening av valper for shunt.

Mål: Et grunnleggende mål er å kartlegge omfanget av lidelsene som er omtalt her – både forekomster og dødsfall. Et hovedmål er å øke den gjennomsnittlige levealderen i rasen.

Prioritering og strategi for å nå målene

1. Etablere et helse- og dødsfallsregister der utbredelse av lidelser og dødsårsaker kartlegges.
2. Informasjonsarbeid om de viktigste helseproblemene i rasen
3. Oppdatere og forankre de etiske retningslinjene for avl
4. Sterkere vektlegging av hjertetesting i avlsarbeidet.
5. Åpne oppdretterkonferanser

²⁹ <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/8926724>

Mentalitet og bruksegenskaper

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Rasestandarden (FCI Engelsk tekst)³⁰ stiller krav om at Irsk ulvehund skal være "Lambs at home, lions in the chase". Standarden stiller ingen andre krav til mentalitet og bruksegenskaper i rasen. Irsk ulvehund er en stor og kraftig hund. Det moderne idealet for rasen oppsummeres ofte med "gentle giants". En velfungerende Irsk ulvehund vil være trygg, omgjengelig, tillitsfull og vennlig.

Det kan virke som om det dukker opp en del nervøse og sky individer i rasen. Dette er ikke ønskelige mentalitetstrekk.

Rasestandard og praksis legger ikke opp til testing av spesielle bruksegenskaper hos Irsk ulvehund. Rasen kan delta i Lure Coursing, som vil være en måte å teste egenskaper knyttet til rasens opprinnelige bruksområde.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

- Minske forekomsten av nervøse og sky individer
- Økt deltakelse av rasen i Lure Coursing

Prioritering og strategi for å nå målene

- Informasjonsarbeid om viktigheten av trygge hunder og bruk av mentalitet som viktig parameter i avlen.
- Økt samarbeid med Norsk myndeclubb og Norsk greyhoundclubb med sikte på inkludering av Irsk Ulvehundclubb Norge i Lure coursing utvalget og økt deltakelse av irsk ulvehund i Lure coursing.

³⁰ www.fci.be/uploaded_files/160A2001_en.doc

Atferd

Atferdsproblemer

Stort sett oppleves det lite problemer med adferdsproblemer hos Irsk ulvehund.

Separasjonsangst nevnes som et adferdsproblem med genetisk betingning³¹, men rasen har generelt små problemer med dette.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Holde atferdsproblemene lave i rasen

Prioritering og strategi for å nå målene

Fortsatt avl på hunder som ikke viser atferdsproblemer

³¹ <http://www.manimal.no/separasjonsangst/>

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Klubben baserer sin vurdering av eksteriørutvikling på dommerrapporten fra vår årlige spesialutstilling og utviklingen internasjonalt. Det er ikke registrert spesielle trekk som ofte trekkes frem. Internasjonalt legges det ofte vekt på å ivareta bevegelsesfunksjonaliteten hos hundene. Generelt gis det imidlertid svært gode kritikker på utstilling. Av 426 stilte hunder på utstilling i 2012, fikk 363 Excellent, mens 61 fikk Very Good. Dommernes vurdering er dermed at det er meget høy generell kvalitet på rasen i Norge.

Overdrevne eksteriørtrekk

Enkelte overdrevne eksteriørtrekk er mer fremtredende enn andre, og trekkes frem som mulige trusler både av oppdrettere og dommere:

- Smal underkjeve
- Ekstrem vinkling bak
- Ikke korrekt underlinje med manglende lengde på brystkassen
- Lavtstilte hunder
- Store ører
- Lyse øyne

Klubben mangler systematisk registrering av tilbakemeldinger fra dommere. Rasen er underlagt Rasespesifikk dommeranvisning (BSI) i en rekke land, blant annet Sverige når det gjelder ikke-korrekt bitt forårsaket av smal underkjeve. Dette forårsaker at tennene går opp i gommen.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Et viktig langsiktig mål er at rasens eksteriørmessige trekk er i tråd med rasestandarden. Av særlig viktighet er det å ivareta rasens fysiske størrelse. Kortsiktig er målet å begrense utbredelsen av avvikene fra rasestandarden.

Prioritering og strategi for å nå målene

- Registrering og kategorisering av alle kritikker fra utstilling
- Arrangere dommerkonferanse for å øke kunnskapen om rasen hos dommerne
- Informasjonsarbeid om rasespesifikke dommeranvisninger når disse trer i kraft i Norge

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

- Helse- og dødsårsaksregister
- Oppdaterte etiske retningslinjer for avl
- Åpne oppdretterseminarer annethvert år
- Systematisk datainnsamling
- Løpende informasjonsarbeid overfor klubbens medlemmer
- Økt samarbeid med Svenska Irländska Varghundsklubben (SVIVK) og EIWC

Plan for videre arbeid i klubben

For klubben må helse- og avlsarbeid være et løpende, høyt prioritert arbeid. Systematisk innsamling av data, helse- og dødsårsaksregister og åpne oppdretterseminarer er et omfattende arbeid. Vi mener likevel det må prioriteres og gjennomføres.

Dette dokumentet bør evalueres årlig og gjennomgår en fullstendig revisjon i 2019.